

TOHOLAMMIN KUNTA

Kiertokankaan datakeskuksen asemakaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
11.5.2026, päivitetty 16.11.2026

PLANDEA

Kaavoituksen alkaessa osana kaavatyön ohjelmointia laadittavassa **Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa** (OAS) esitetään suunnitelma osallistumisen ja muun vuorovaikutuksen järjestämisestä sekä vaikutusten arvioinnista. (AKL 63 §)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehdään asukkaita, järjestöjä, kunnan ja valtion viranomaisia sekä muita osallisia varten. Sen tulisi antaa perustiedot kaavahankkeesta ja sen valmisteluprosessista niin, että osalliset voivat arvioida kaavan merkitystä ja tarvetta osallistua sen valmisteluun.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa suunnitteluprosessin kuluessa.

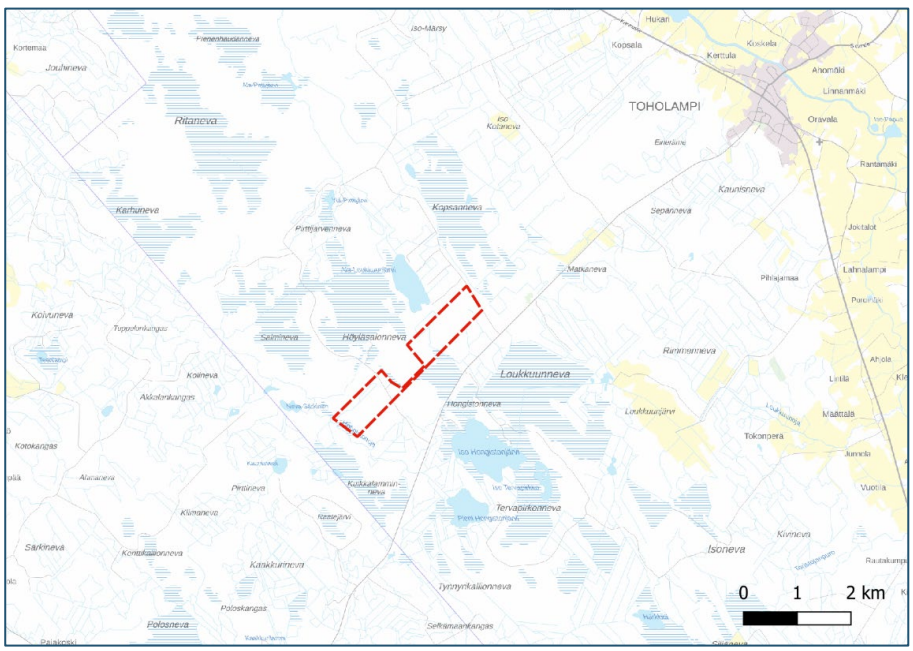
1 Perus- ja tunnistetiedot

1.1 Suunnittelun kohde

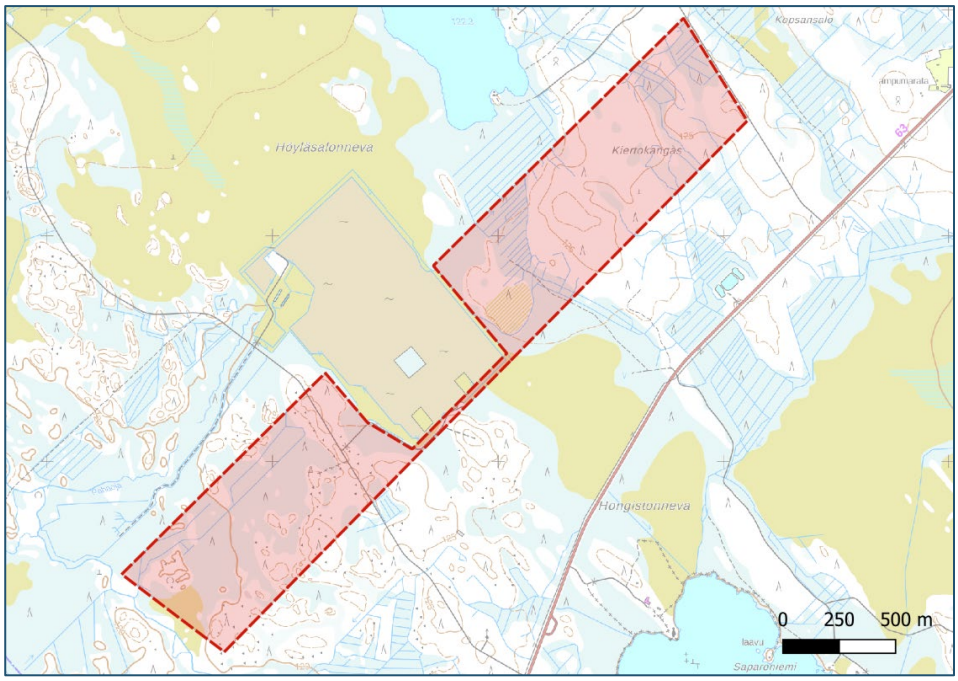
Suunnittelun kohteena oleva alue sijaitsee Toholammin keskustaajamasta noin 5,5 km lounaaseen Ullavantien (Kantatie 63) pohjoispuolella, Kiertokankaan ja turvetuotantoalueen lounaispuolisella alueella. Suunnittelualue on metsäistä aluetta, jota rajaa idässä kantatielle 63 johtava Ala-Loukkuuntie sekä lännessä Hongistonoja. Alueen koko on noin 150 ha.

Seuraavissa kuvissa on esitetty suunnittelualueen likimääräinen sijainti ja suunnittelualueen alustava rajaus. Rajaus on tarkentunut kaavaprosessin aikana siten, että aluetta on laajennettu lounaaseen kaavoitusaloitteen ja kaavan vireilletulon jälkeen 80 hehtaarista 150 hehtaariin. Rajaus voi tarkentua vielä kaavaprosessin aikana.

Asemakaava koskee osia kiinteistöistä 849-401-19-110, 849-401-23-72, 849-401-23-68, 849-401-23-83 sekä 849-401-23-103.

Kuva 1. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti. Taustakartta © Maanmittauslaitos

Kuva 2. Suunnittelualueen alustava rajaus punaisella katkoviivalla. Taustakartta © MML

1.2 Suunnittelutehtävä – Mitä on tekeillä, mitä suunnitellaan?

Toholammin kunnanhallitus on päättänyt käynnistää asemakaavan laatimisen kokouksessaan 13.4.2026 § 80. Kaavoitus on tullut ajankohtaiseksi Greensky Energy Oy:n aloitteesta.

Toimijan tavoitteena on toteuttaa alueelle datakeskuskokonaisuus, joka rakennettaisiin vaiheittain. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa alueelle on tavoitteena toteuttaa n. 100 MW:n datakeskus. Toholammin kunnan tavoitteena on asemakaavoittaa alue erityisesti suuren sähkökapasiteetin teollisuudelle ja mahdollistaa datakeskuskokonaisuuden sijoittuminen alueelle. Asemakaavalla tavoitteiden mukaiseen rakentamiseen tutkituttava alue (suunnittelualue) on laajentunut kaavaprosessin aikana siten, että aluetta on laajennettu lounaaseen kaavan vireilletulon jälkeen. Hankekokonaisuuden laajuus ja maankäyttö täsmentyvät asemakaavaprosessin yhteydessä.

Alue on nykyisellään pääosin metsätalousmaata ja alueen läheisyyteen sijoittuu myös suoalueita, jotka sijoittuvat pieneltä osin suunnittelualueelle. Lähin asutus sijoittuu Toholammin keskustaajamaan n. 5,5 km etäisyydelle, lähimmän lomarakentamisen sijoittuessa Ala-Loukkuunjärven rannalle, lähimmillään 350 metrin etäisyydelle suunnittelualueen rajasta. Suunnittelualue tukeutuu hyvin olemassa oleviin infrayhteyksiin, sillä alue sijoittuu kantatien 63 välittömään läheisyyteen. Lisäksi Fingridin uusi 400 kV sähköasema sijoittuu valmistuessaan alueen välittömään läheisyyteen (n. 500 m).

Asemakaavassa määritellään alueen tuleva käyttö: mitä saa rakentaa, mihin ja millä tavalla. Kaavassa ratkaistaan mm. rakentamisen määrä, rakennusten sijainti sekä käyttötarkoitus. Suunnittelussa huomioidaan mm. alueen ympäristöön suunnitellut toiminnot sekä muut kaavatyön yhteydessä esiin tulevat asiat.

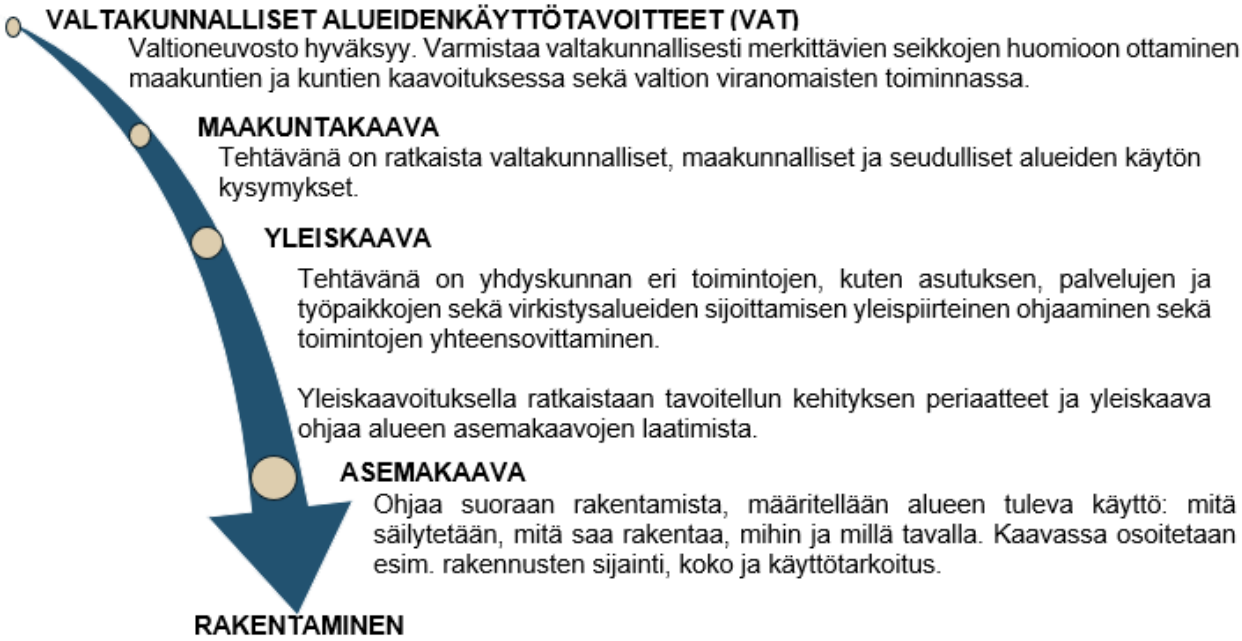
Asemakaavamuutos voi edellyttää maankäyttösopimuksen laaditaan kaavaprosessin aikana. Maankäyttösopimus on mahdollista laatia vasta kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen.

Kaavan vaikutusalueen laajuus vaihtelee eri osatekijöiden osalta. Alueen rakentamisen kautta tulevat suorat vaikutukset jäävät kaava-alueelle sekä sen lähialueelle. Välilliset vaikutukset ulottuvat mm. aluetalouteen.

2 Lähtökohdat

2.1 Suunnittelujärjestelmä

Maankäytön suunnittelujärjestelmän lähtökohtana on tarkentuva suunnittelu, jossa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä yleispiirteiset kaavat, eli maakuntakaava ja yleiskaava, ohjaavat yksityiskohtaisten asemakaavojen suunnittelua.

2.2 Suunnittelutilanne

2.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

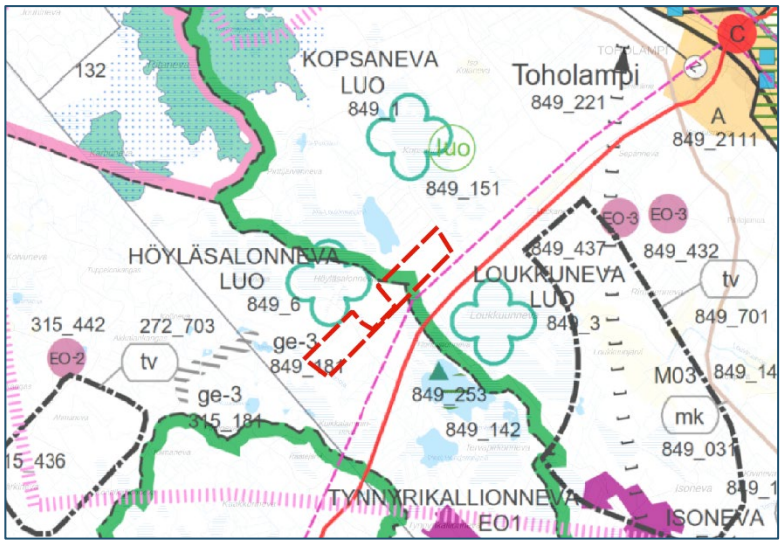
Alueidenkäyttölain 24 §:n mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Tätä asemakaavahanketta koskevat erityisesti seuraavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet: Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen, elinvoimainen luontoympäristö ja luonnonvarat sekä terveellinen ja turvallinen elinympäristö.

2.2.2 Maakuntakaava

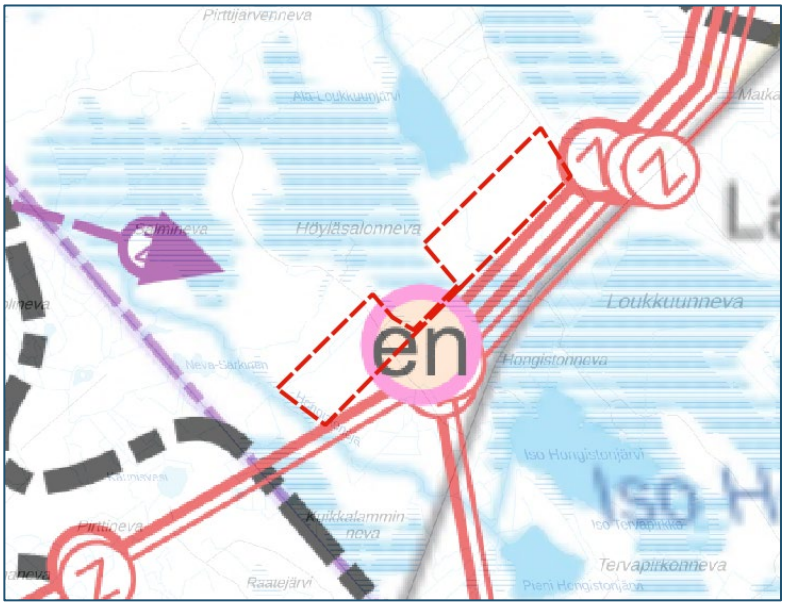
Toholammin kunta kuuluu Keski-Pohjanmaan maakuntaan, jonka alueella on voimassa Keski-Pohjanmaan maakuntakaava. Maakuntakaavoitus Keski-Pohjanmaalla on edennyt vaiheittain siten, että ensimmäinen vaihekaava vahvistettiin ympäristöministeriössä 24.10.2003, toinen 29.11.2007, kolmas 8.2.2012 sekä neljäs 22.6.2016. Viides vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 29.11.2021 § 30 ja tullut lainvoimaiseksi 3.1.2022.

Suunnittelualueelle on maakuntakaavassa osoitettu turvetuotantovyöhyke 1 (paksu vihreä viiva) sekä laajakaistan yhteystarve (pinkki katkoviiva). Lisäksi alueen länsipuolelle sijoittuu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä suoalue (LUO).

Kuva 3. Ote vahvistettujen vaihemaakuntakaavojen yhdistelmästä. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti paksu punainen katkoviiva.

Maakuntahallitus on päättänyt (22.8.2022 § 56) käynnistää kuudennen vaiheen maakuntakaavan laadinnan, jonka teemana on energiamurros ja se ohjaa maatuulivoiman rakentamista. 6. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu 2x uusi voimajohto 400 kV, 2x uusi voimajohto 110 kV ja uusi energiahuollon alue. Suunnittelualueen lounaisrajalle Kokkolan puolelle on osoitettu uusi tuulivoimaloiden alue (tv-14, Akkalankangas). Lisäksi luonnoksessa on osoitettu sähkönsiirron yhteystarve -merkintä.

Kuva 4. Ote vahvistettujen vaihemaakuntakaavojen yhdistelmästä. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti paksu punainen katkoviiva.

Lisätietoja: https://www.keski-pohjanmaa.fi/maakuntakaava-ja-alueiden-kaytto.html

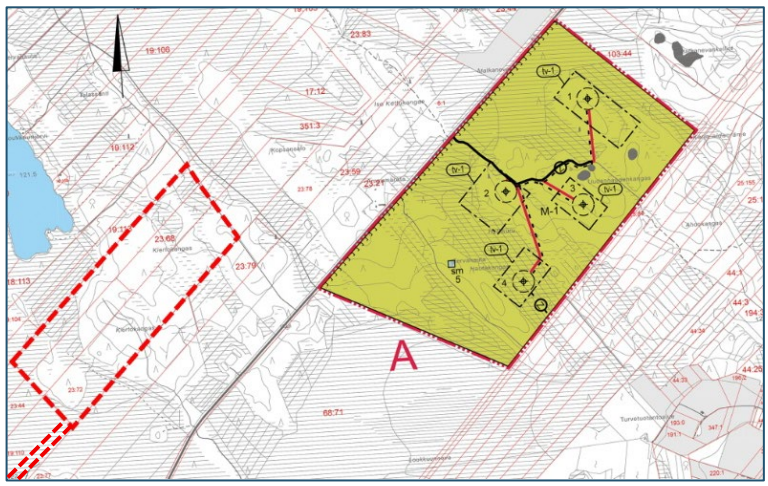
2.2.3 Yleiskaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa osayleiskaavaa.

Toholammin kunta on päättänyt käynnistää Ullavan sähköaseman osayleiskaavan laadinnan kokouksessaan 16.2.2026 § 32. Suunnittelualue sijaitsee käynnistetyn Ullavan sähköaseman osayleiskaavan alueella, jonka kaavarajaus on aloitusvaiheessa likimääräinen tarkentuen alueen esisuunnittelun ja selvitysten myötä.

Lisäksi alueen välittömässä läheisyydessä Ala-Loukkuuntien itäpuolella on vireillä Harjakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava. Alueelle on tavoitteena suunnitella yhteensä noin 19 tuulivoimalan kokonaisuus.

Aluetta lähin voimassa oleva osayleiskaava-alue, Länsi-Toholammin tuulivoimapuiston osayleiskaava (hyväksytty 23.5.2016), sijoittuu noin 550 metrin etäisyydelle koilliseen. Suunnittelualueen läheisyyteen sijoittuu osa-alue A. Länsi-Toholammin tuulivoimapuiston osayleiskaava-alueella on käynnistynyt osayleiskaavan muutos, jossa on tarkoitus muuttaa voimaloiden maksimitehoa, kokonaiskorkeutta ja sähkönsiirtoa. Kaavasuunnittelu ei ole edennyt vuoden 2020 jälkeen.

Kuva 5. Ote Länsi-Toholammin tuulivoimapuiston osayleiskaavasta. Alustava suunnittelualueen rajaus esitetty punaisella katkoviivalla.

2.2.4 Asemakaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia asemakaavoja. Lähimmät asemakaavoitetut alueet sijaitsevat suunnittelualueesta noin 5,5 kilometrin etäisyydellä Toholammin keskustassa.

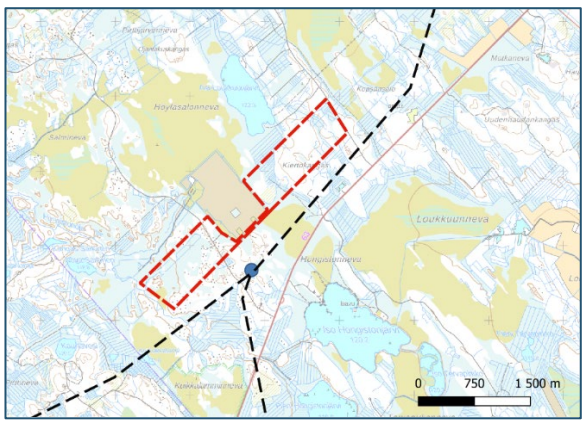
2.3 Liittyminen muihin hankkeisiin

Alueen läheisyyteen sijoittuu Fingrid Oyj:n Lakeuslinjahanke, johon liittyen kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj rakentaa uuden 2 x 400+110 kilovoltin siirtoyhteyden Kalajoen Jylkässä sijaitsevan sähköaseman ja Toholammin kuntaan rakennettavan Ullavan sähköaseman välille. Voimajohtojen rakentaminen on käynnistynyt perustustöillä loppuvuonna 2025 ja voimajohtojen odotetaan valmistuvan lokakuussa 2027.

Myös Ullavan sähköaseman ja Halsuan kuntaan rakennettavan sähköaseman välille rakennetaan yksi voimajohto.

Jylkkä – Alajärvi voimajohtohanke kulkee noin 280 metrin etäisyydellä suunnittelualueen rajasta kaakkoon.

Alueen läheisyydessä on vireillä useita tuulivoimahankkeita, joiden sähkönsiirtosuunnitelmissa yhtenä vaihtoehtona liittymispistettä kantaverkkoon on suunniteltu Ullavan sähköasemalle.

Kuva 6. Fingridin Lakeuslinjan likimääräinen sijaiti suunnittelualueen (punainen rajaus) läheisyydessä esitetty mustalla katkoviivalla. Sininen ympyrä likimääräinen sähköaseman sijainti. Taustakartta © MML

2.4 Selvitykset

Kaavaprosessissa huomioidaan alueelle aiemmin laaditut selvitykset; Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavat, Lakeuslinja voimajohtohanke sekä ympäröivien tuulivoima-alueiden liityntäjohtojen selvitykset ja YVA:t.

Kaavaprosessissa huomioidaan Ullavan sähköaseman osayleiskaavan ja Kiertokankaan datakeskuksen asemakaavan pohjalle laadittavat selvitykset:

- Ullavan sähköasema osayleiskaavan luontoselvitys (Macon Oy, 2026)
- Ullavan sähköaseman osayleiskaavan arkeologinen inventointi (Heilu Oy, 2026)
- Ullavan sähköasema osayleiskaavan hulevesiselvitys (Envineer Oy, 2026)
- Ullavan sähköaseman osayleiskaavan liikenneselvitys (eSuunta, 2026)
- Datakeskuksen asemakaavaa koskeva luontoselvitys (Sitema Oy, 2026)
    - Suurpedot ja lumijäljet, liito-orava, linnusto, viitasammakko, lepakot, perhoset, sudenkorennot sekä kasvillisuus ja luontotyypit, metsäpeura
- Toholammin datakeskuksen hulevesiselvitys ja -suunnitelma (Sitema Oy, 2026)
- Datakeskuksen asemakaavan liikenneselvitys (Sweco Oy, tulossa)

3 Vaikutusten arviointi

Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

AKL 9 §:n ja MRA 1 §:n mukaisesti vaikutuksia arvioidaan suhteessa:

1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön,
2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön,
6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Vaikutusten arviointi perustuu olemassa olevaan perustietoon, alueelta aikaisemmin laadittuihin selvityksiin, tutkimuksiin ja suunnitelmiin, kaavaprosessin yhteydessä laadittaviin selvityksiin sekä osallisilta ja viranomaisilta saataviin lausuntoihin ja palautteeseen.

4 Kaavaprosessi, vuorovaikutus

4.1 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen ja alustava aikataulu

Alustava aikataulu	Kaavoituksen vaiheet
3–12/2026	***Aloitusvaiheessa*** kaavan vireilletulosta tiedotettiin lehdessä ja kunnan kotisivuilla (AKL 63 §). Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin julkisesti nähtäville 28.5.-26.6.2026, jonka aikana (9.6.2026) järjestettiin kaavan laatijan vastaanotto. Osalliset saivat antaa mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kuulutuksessa esitetysti. Kaava-alueen laajentumisen myötä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty aluerajauksen osalta ja asetettu uudelleen julkisesti nähtäville. Osalliset saavat antaa mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kuten kuulutuksessa esitetään.
9/2026–2/2027	***Valmisteluvaiheessa*** alueelta laaditaan kaavaluonnosasiakirjat, jotka asetetaan yleisesti nähtäville ja kuulutetaan (AKL 62 § ja MRA 30 §). Kuulutuksessa ilmoitetaan ajankohta, jolloin asiakirjoihin voi tutustua. Mielipiteiden tekotapa ja jättöpaikka ilmoitetaan kuulutuksessa. Viranomaisilta ja yhteisöiltä pyydetään lausunnot.
3–4/2027	***Ehdotusvaiheessa*** kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville AKL 65§:n ja MRA 27§:n mukaisesti yhdeksi kuukaudeksi. Tällöin osallisilla on mahdollisuus antaa kaavaehdotuksesta kirjallinen muistutus kuulutuksessa mainitulla tavalla. Samalla lähetetään lausuntopyynnöt eri viranomaisille. Kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat muistutukset ja lausunnot saatu, kunta lähettää perustellun vastineen niille muistutuksen tehneille, jotka ovat osoitteensa ilmoittaneet
5/2027	***Hyväksymisvaiheessa*** kaavaehdotus käsitellään kunnanhallituksessa ja sen jälkeen kunnanvaltuustossa. Valtuusto tekee hyväksymistä koskevan päätöksen AKL 52 §:n mukaisesti. Kaavan hyväksymisestä ilmoitetaan AKL 67 § ja MRA 94 § mukaan. Kaavan lähettämisestä tiedoksi on säädetty MRA 95 §. Kaavan voimaantulosta kuulutetaan, kun päätös on saanut lainvoiman.
Alueidenkäyttölain 188 §:n mukaan asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten, kun kuntalaissa säädetään	

4.1.1 Viranomaisyhteistyö

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetettiin viranomaisille tiedoksi toukokuussa 2026.
- Järjestettiin viranomaisneuvottelu 30.10.2026.
- Päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetetään viranomaisille tiedoksi.
- Kaavaluonnoksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.
- Tarvittaessa järjestetään viranomaisneuvottelu/työneuvottelu.
- Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.
- Kaavan hyväksyy kunnanvaltuusto kunnanhallituksen esityksestä ja hyväksymisaineisto tarvittavine liitteineen lähetetään Lupa- ja valvontavirastoon.
- Voimaatullut kaava-aineisto toimitetaan kunnan rakennustarkastajalle, maakuntaliitolle sekä Maanmittauslaitokselle. Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitetaan kaavan voimaantulosta.

4.2 Osalliset

Alueidenkäyttölaki edellyttää vuorovaikutusta kaavaa valmisteltaessa. Osalliset voivat ottaa kantaa kaavoitukseen sen eri vaiheissa.

Osallisia ovat (AKL 62 §):

- alueen maanomistajat
- ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa
- ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään
  - Toholammin kunnan eri hallintokunnat
  - Lupa- ja valvontavirasto
  - Pohjanmaan elinvoimakeskus
  - Keski-Pohjanmaan liitto
  - K.H. Renlundin museo
  - Metsähallitus
  - Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos
  - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
  - Fingrid Oyj
  - Verkko Korpela Oy
  - Toholammin vesihuolto Oy
- Muut osalliset ja osalliseksi ilmoittautuvat

4.3 Lisätietojen antajan yhteystiedot

YHTEYSTIEDOT/LISÄTIETOJA	
Kaavoittaja: **Toholammin kunta** Lampintie 5 69300 Toholampi Kunnanjohtaja Juho Niemelä +358 40 150 5207 juho.niemela@toholampi.fi	 Tekninen johtaja Mikko Polet +358 44 150 5302 mikko.polet@toholampi.fi
Kaavakonsultti: **Plandea Oy** iPark, Vaasantie 6 67100 Kokkola Projektipäällikkö Lotta Märsylä +358 50 576 4555 lotta.marsyla@plandea.fi	 Kaavan laatija, YKS 691 Ville Vihanta +358 50 590 6214 ville.vihanta@plandea.fi